

lig Rente og med et Kurstab for Kommunerne af 2 pCt., altsaa til en Kurs af 98. Jeg kan ikke erkende, at der er vist nogen som helst Imødekommen af Pengeinstitutterne, og jeg forstaar ikke, at Storkapitalen ikke i højere Grad vil vise Erkendelse af, at saavel Stat som Kommune er overordentlig vanskeligt stillede i Øjeblikket. Paa en Tid, hvor Storkapitalen indkasserer sit store Udbytte, synes jeg, man kunde have forlangt, at disse Pengeinstitutter havde udvist mere Forstaaelse af Situationen, end Tilfældet er. Efter de Vilkaar, som bydes Kommunerne, for at de kan opnaa disse Laan, er det end ikke endt med, at de skal yde 5 pCt. i Rente og bære 2 pCt. Kurstab, men samtidig skal de underkaste sig den Vedtægt, som er gennemført ved Loven af 1915, og hvori det bl. a. bestemmes, at der skal af Kommunerne ydes $\frac{1}{20}$ pCt. af Laanets Beløb til Administration, ligesom Kommunerne solidarisk hæfter for et Beløb indtil 6 pCt. af Laanebeløbet, hvilket ogsaa er en Bestemmelse, som jeg ved, mange Kommuner har været noget betænkelige ved. Det er saaledes ingenlunde billige Vilkaar, der stilledes Kommunerne i Udsigt, og ikke en Gang, synes jeg, rimelige Vilkaar — hvis vel at mærke Staten ikke var traadt til og havde ydet sin Støtte. Hvis altsaa Kommunerne skulde have optaget disse Laan paa de Betingelser, Pengeinstitutterne tilbød, vilde jeg mene, at det var endog overordentlig stramme Betingelser. Der er endvidere det at bemærke, at medens man sidste Gang, da der var Tale om, at Pengeinstitutter, Banker og Sparekasser, skulde tilvejebringe det Beløb, der skulde udlaaes, kunde gaa med til at yde 1 pCt. af Balancen den 31. December 1914, vil man nu kun yde $\frac{2}{3}$ pCt. Det bliver ganske vist et ret betydeligt Beløb, omtrent 30 Mill. Kr., men det viser netop, hvilken kolossal Pengeomsætning disse Pengeinstitutter har haft i den siden da forløbne Tid, og som Følge deraf hvilken stor Fortjeneste de har haft, og dette burde efter min Mening have medvirket til, at de denne Gang havde vist sig endnu mere imødekommende end sidst. Men dette er saa langt fra Tilfældet, at de snarere har strammet Betingelserne, og dette har de endda gjort i en Tid, da der i disse Pengeinstitutter er stor Pengerigelighed, saa at de ikke vilde have haft svært ved at vise sig mere imødekommende.

Regeringen har imidlertid erkendt, at disse Vilkaar kunde den ikke byde Kommunerne. Det vilde ikke virke animerende

paa Kommunerne i Retning af at iværksætte omfattende Arbejder, henset til de vældig opskruede Priser paa Materialierne. Derfor har Regeringen foreslaaet, at Staten skal yde det Tilskud, som foreslaas i §§ 2 og 3, og som allerede er omtalt af den foregaaende ærede Taler (N. Neergaard). Dette Tilskud er fastsat til indtil $\frac{3}{4}$ pCt. halvvaarlig af Laanets oprindelige Beløb i 8 Aar og, naar Beløbet anvendes til Opførelse af Boliger med Lejligheder for mindrebedemlede, indtil $1\frac{1}{4}$ pCt. halvvaarlig af Laanets oprindelige Beløb i 8 Aar. Jeg maa sige, at selv om det naturligvis er en ret betydelig Indrømmelse, Regeringen tilbyder i dette Lovforslag, kunde jeg dog have ønsket, at den var gaaet adskilligt videre, nemlig til det, som Købstadforeningen havde ønsket. Dertil kommer yderligere den ret kedelige Bestemmelse, at Laanet skal tilbagebetales i Løbet af 8 Aar. Dette er en meget hemmende Bestemmelse for Kommunerne, for det vil maaske for mange Kommuner være vanskeligt indenfor denne Tidsperiode at faa Sagen ordnet saaledes med andre Pengeinstitutter, at Kommunerne kan skaffe Penge til Tilbagebetaling, og i alt Fald vil det for de fleste Kommuner være ret umuligt indenfor denne Frist at afdrage Laanet, saa at det er tilbagebetalt, naar de 8 Aar er gaaet. Jeg tror, det vilde være ret uheldigt, om man, naar de 8 Aar er gaaet, stod i den Situation, at Kommunerne skulde betale dette Beløb af 30 Mill. Kr. Dette vilde let forvolde dem overordentlig store Vanskeligheder, idet det maaske netop paa det Tidspunkt kan være vanskeligt for Kommunerne at skaffe Pengene. Jeg vil derfor gerne høre den højtærede Indenrigsministers Udtalelse om, hvorvidt der har været forhandlet om dette Spørgsmaal, og om Ministeren maaske vil kunne give nogen Oplysning om, hvorvidt der er tænkt paa, at man til den Tid maaske ad anden Vej kunde skaffe Kommunerne Hjælp til at komme ud over de paapegede Vanskeligheder. Det vilde have været meget heldigt, om man kunde have faaet Laanene ordnet i alt Fald med en meget længere Afdragsfrist og helst ordnet som ellers, saa at Afdragsfristen blev bestemt i Forhold til, hvad Laanet anvendes til. Der tales ikke noget om dette Spørgsmaal i Bemærkningerne til Lovforslaget, og i selve Lovforslaget er der kun i § 5 optaget Bestemmelser om, hvorledes man skal forholde sig i det Øjeblik, man inden Udløbet af disse 8 Aar tilvejebringer Penge ad anden Vej og tilbagebetaler Laanet. Det siges